

20.12.2021

**ANKARA
TİCARET BORSASI
Basın Bürosu**

GÜNLÜK BASIN ÖZETLERİ

**20 Aralık 2021
Pazartesi**

RESMÎ GAZETE’DE BUGÜN

20 Aralık 2021 Pazartesi

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ

YÖNETMELİKLER

- Adıyaman Üniversitesi Tıp Fakültesi Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliği
- Kafkas Üniversitesi Döner Sermaye İşletmesi Yönetmeliği
- Nevşehir Üniversitesi Kadın Çalışmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Döner Sermaye İşletmesi Yönetmeliği

YARGI BÖLÜMÜ

ANAYASA MAHKEMESİ KARARLARI

- Anayasa Mahkemesinin 14/9/2021 Tarihli ve 2018/25663 Başvuru Numaralı Kararı
- Anayasa Mahkemesinin 20/10/2021 Tarihli ve 2018/38147 Başvuru Numaralı Kararı

2,7 milyar liralık tarımsal destek ödemesi yapılacak

Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli, yaklaşık 2,7 milyar liralık tarımsal destek ödemesinin bugün itibarıyla çiftçilerin hesaplarına aktarılmaya başlanacağını belirtti.

Bakan Pakdemirli, 2,7 milyar liralık tarımsal desteğin bugün çiftçilere ödenmeye başlanacağını bildirdi. Pakdemirli, ödemenin kuraklık, dane zeytin, kırsal kalkınma, yem bitkileri, ipekböceği, lisanslı depoculuk, hayvan genetik kaynaklarının yerinde korunması desteklerini kapsadığını söyledi.

Ödeme kalemlerine ilişkin bilgi veren Pakdemirli, şunları kaydetti: "Alan bazlı verim desteği (kuraklık desteği) kapsamında 651 bin 102 üreticimize 2 milyar 547 milyon 39 bin 453 lira, zeytinyağı fark ödemesi desteği kapsamında 19 bin 852 üreticimize 38 milyon 504 bin 718 lira, kırsal kalkınma yatırımlarının desteklenmesi kapsamında 91 milyon 498 bin 998 lira, hayvan genetik kaynaklarının yerinde korunması kapsamında 6 milyon 708 bin 935 lira, ipekböceği desteği kapsamında 6 milyon 813 bin 28 lira, yem bitkileri desteği kapsamında, 1 milyon 366 bin 878 lira, lisanslı depoculuk desteği kapsamında 129 bin 570 lira olmak üzere üreticilerimize toplamda 2 milyar 692 milyon 61 bin 580 liralık destek ödemesi yapacağız."

Kuraklık desteği ödemesinin T.C. kimlik numarasının son hanesine göre çiftçilerin hesaplarına aktarılacağını belirten Pakdemirli, "Buna göre, T.C. kimlik numarasının son hanesi '8' olanlara bugün 18.00 itibarıyla, '6' olanlara 24 Aralık'ta, '4' olanlara 31 Aralık'ta, '2' olanlara 7 Ocak 2022'de, 'sıfır' olanlara ise 14 Ocak 2022'de ödeme yapılacaktır. Diğer destek ödemeleri bugün 18.00 itibarıyla tek seferde hesaplara aktarılacak. Üreticilerimize hayırlı olsun." ifadelerini kullandı.

YUM-BİR'den yumurta fiyatlarına ilişkin bildirge

Türkiye Yumurta Üreticileri Merkez Birliği'nin (YUM-BİR) bildirgesinde, yumurtada üretici ile market satış fiyatları arasındaki uçurumun temel sebebinin marketlerin yüksek kar elde etme arzuları olduğu belirtildi.

Türkiye Yumurta Üreticileri Merkez Birliği (YUM-BİR) tarafından 9-12 Aralık'ta Antalya'da düzenlenen 5. Yumurta Zirvesi'nin sonuç bildirgesi açıklandı.

YUM-BİR Başkanı İbrahim Afyon imzalı bildirmede, yumurtacılık sektörünün en önemli maliyet kaleminin yem olduğu, yem karışımının yaklaşık yüzde 65'ini oluşturan mısırdaki son yıllardaki tedarik sıkıntısından kaynaklı fiyat artışlarının yumurta maliyetine doğrudan yansıdığı, yumurtada üretici ile market satış fiyatları arasındaki uçurumun temel sebebinin marketlerin yüksek kar elde etme arzuları olduğu ifade edildi.

Yumurta sektörünün 2021 yılını yüzde 7,5 zararla geçirdiği belirtilen bildirmede, girdi fiyatları artmaya devam ederse yumurta fiyatlarının da buna paralel olarak artacağı, fiyatları kontrol etmek için üreticiye yem desteği veya doğrudan destek sağlanması gerektiği kaydedildi. Üretici fiyatıyla market satış fiyatı arasındaki yüksek marjın düşürülmesi, tüketicinin daha uygun fiyata yumurta tüketmesi için devlet desteğinin önemli olduğu vurgulandı.

Bildirmede, yumurta ihracatının gelişimi için teknik ve siyasi engellerin kaldırılmasında Tarım ve Orman Bakanlığı ile Ticaret Bakanlığının desteklerinin beklediği belirtildi.

Üretici tarih verdi: Vatandaş et ve süt bulmakta zorlanacak

Et ve süt üreticisi döviz girdileri nedeniyle artık artan maliyetlere katlanamadıklarını belirterek yaz ayları itibarıyla vatandaşların et ve süt ürünlerine ulaşmakta sıkıntı yaşayacağını söyledi.

Tüm Süt, Et ve Damızlık Sığır Yetiştiricileri Derneği (TÜSEDAD) yazılı bir açıklama yaparak "Artan maliyetlere katlanacak gücümüz kalmadı. İnek kesimleri devam ederse yaz aylarında süt arzında düşük ve turizmden gelen talep sebebiyle tüketiciler de et ve süt bulmakta zorlanacaktır" dedi.

'ÖNÜMÜZÜ GÖREMİYORUZ'

TÜSEDAD'dan yapılan açıklamada, tedarik zincirinin kırılma noktasına geldiğini belirterek süt, "Biz üreticiler olarak önümüzü göremiyoruz. Artan maliyetlere katlanacak gücümüz kalmadı. Tedarik zinciri kırılma noktasına geldi, böyle devam ederse Mart ayı itibarıyla yem hammadde bulmakta zorlanacağız" ifadeleri kullanıldı.

Açıklamada, "İnek kesimleri devam ederse yaz aylarında süt arzında düşük ve turizmden gelen talep sebebiyle tüketiciler de et ve süt bulmakta zorlanacaktır" denildi.

'YEM MALİYETİ KASIM'DA YÜZDE 53 ARTTI'

TÜSEDAD Yönetim Kurulu imzalı açıklamada, 8 Aralık tarihinden itibaren üretici süt fiyatının 4.70 TL/litre olarak belirlendiğini belirterek, maliyet hesapları yapılırken Ekim sonu maliyetlerinin temel alındığı, 1 Kasım tarihinden bu güne yem maliyetlerinin yüzde 53 arttığı ifade edildi. TÜSEDAD, "1 litre sürü 5.5 TL'nin üzerinde mal edip 4.70 TL'ye satmak sürdürülebilir değil. Acil önlem alınması için çağrı yapıyoruz" dedi.

İş dünyasından itiraz sesleri

Hükümetin ekonomide düşük faiz-rekabetçi kur politikasıyla çerçeveselendirdiği 'yeni ekonomi modeli'ne iş dünyasından tepkiler artıyor. TOBB ve İSO'dan yükselen itirazların ardından TÜSİAD, "Denenmekte olan ekonomi programıyla amaçlanan sonuçlara erişilemeyeceği netleşmiştir. İktisat bilimi kurallarına hızla dönülmesinin gereği açıktır" değerlendirmesinde bulundu.

Hızlı yükselen kurla birlikte artan enflasyon ve piyasadaki sağlıksız fiyat oluşumu, hükümetin takip ettiği yeni ekonomi modelinin sorgulanmasına sebep oluyor. Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) Başkanı **Rifat Hisarcıkhoğlu** ve İstanbul Sanayi Odası (İSO) Başkanı **Erdal Bahçıvan**'ın ardından Türk Sanayicileri ve İş İnsanları Derneği'nden (TÜSİAD) de son dönemki gelişmelere ilgili değerlendirme yapıldı. **Rifat Hisarcıkhoğlu**, yaptığı açıklamayla kurdaki artıştan duydukları endişeyi dile getirmiş, piyasaların istikrara kavuşmasını sağlayacak

acil önlemler alınması gerektiğini ifade etmişti. Erdal Bahçıvan, Merkez Bankası'nın bir gün önce faiz indirip ertesi gün kuru baskılamak için piyasaya döviz sürmesini şaşkınlıkla izlediklerini söylemişti. Türk Girişim ve İş Dünyası Konfederasyonu (TÜRKONFED) da ekonomi politikalarında bilimin açıklamadığı yöntemlerin kullanılmasının belirsizliği artırdığının altını çizerek, piyasa dinamikleri dışında, geçmişte denenmiş ve başarısız sonuçlar alınan yöntemlerle kaybedecek zamanının olmadığını vurgulamıştı.

TÜSİAD'dan yapılan açıklamada ise "yeni ekonomi programıyla amaçlanan sonuçlara erişilemeyeceğinin netleştiği" belirtilerek, bu programdan dönülmesi istendi.

TÜSİAD'ın yazılı açıklamasında şu ifadeler yer verildi: "Son dönemde yaşadığımız istikrarsızlıklar sonucunda, denenmekte olan ekonomi programıyla amaçlanan sonuçlara erişilemeyeceği netleşmiştir. TÜSİAD olarak, bu iktisadi çerçeve çizilmeden evvel de süreç devam ederken de erken faiz indirimi ile oluşan politikaların istikrarsızlık yaratacağına dair görüşlerimizi hem kamu kurumları hem de kamuoyuyla pek çok kez paylaştık. Bu sürecin TL'de şiddetli değer kaybı, enflasyonda hızlanma, yatırımları, büyümeyi, istihdamı baskılama ve en önemlisi ülke olarak fakirleşmemizle sonuçlanma riskini vurgulamıştık.

"Güvensizlik ve istikrarsızlık ortamı oluşmuştur"

Nitekim, yeni iktisadi tercihler kapsamında atılan adımların ar-

dından güvensizlik ve istikrarsızlık ortamı oluşmuştur. Özellikle yurt içinde dövize olan talebin şiddetli ölçüde yükseldiğini, bunun da var olan tüm ekonomik dengeleri bozduğunu görmekteyiz. İzlenen ekonomi politikası yalnızca iş dünyası için değil, tüm vatandaşlarımız için yeni ekonomik sorunlar yaratmaktadır. Uzun dönemde de çok daha büyük yapısal problemlere yol açma riski artmıştır. En fazla faydalanması beklenen ihracatçılarımız dahi bu ortamdan zarar görmektedir.

"İktisat bilimi kurallarına hızla dönülmeli"

Tüm bunların sonucunda, son dönemde ekonomide oluşan hasarın tespitini yapıp öncelikle serbest piyasa işleyişi çerçevesinde, tüm paydaşların desteğinin alındığı, genel kabul görmüş iktisat bilimi kurallarına hızla dönülmesinin gereği açıktır. Ülkemizde 'kurumsuzlaşma' sorununa daha önce de işaret etmiş, kalkınmamız için gerekli yaklaşımı 'Yeni Bir Anlayışla Geleceği İnşa: İnsan, Bilim, Kurumlar' adlı çalışmamız ile kamuoyuyla paylaşmıştık. Ülke ekonomimize fayda sağlayacak, öngörülebilirliğin, yatırım ortamının ve kalkınmanın önünü açacak kural bazlı politikaları hayata geçirmeliyiz. Kurumların ve kuralların kapsayıcı ve etkin şekilde güçlendirilmesi başta olmak üzere atılacak adımlar ülkemizde güven ortamının oluşması için elzemdir. TÜSİAD olarak bu istikamette atılacak doğru adımlara katkı vermeye hazırız."

Bahçeli'den TÜSİAD'a tepki, 'yeni model'e destek

Milliyetçi Hareket Partisi (MHP) Genel Başkanı Devlet Bahçeli piyasada fiyatların yükselmesinin faiz-döviz kuru arasındaki ilişkiyle değil, vatana ve millete yönelik ekonomik suikastla bağlantılı olduğunu ileri sürerek, "TÜSİAD ve işbirlikçi siyasetçiler karşı çıksa da yeni ekonomi programı başarılı olacaktır" dedi.

"Emperyalist komployla bağ araştırılın"

"Döviz yükselirken borsanın düşmesi, üstelik piyasalarda anormal oynaklıkların kısır döngü içinde artış sergilemesi Türk milletinin ve Türkiye'nin düşmanca bir senaryoya maruz kaldığına bariz işaretler" diyen Bahçeli, şu ifadeleri kullandı: "Geçmişte benzerlerine şahit olduğumuz operasyonların bir yenisi daha sahnelenmektedir. Stokçular, karaborsacılar, fırsatçılar, ekonomik byokçular, iç ve dış ihanetin azılı failleri devreye girmişler, millete ve devlete saldıran üstüne saldırı planlayarak harekete geçmişlerdir. Oyun büyük, oyun vahşi, oyun düşmanca. Fiyatların yükselmesi, faiz-döviz kuru arasındaki ilişkiyle değil, vatana ve millete yönelik ekonomik suikastla bağlantılıdır. Türkiye'nin döviz piyasasıyla oynayan kimlerdir? Vurguncular kimlerdir? Yağmacıların merkezi

ve milliyeti neresidir? Bunların FETÖ ve emperyalist komployla bağ araştırılmakla birlikte fiyat ve stok byokçuları da acilen deşifre edilmelidir. Çünkü mesele milli güvenlik meselesi haline dönüşmüştür."

"Kılıçdaroğlu'nun TÜSİAD'la paslaşması..."

"Ederi bir dolar olan alçakların dolar üzerindeki oyunlarına teslim olacak bir Türkiye asla yoktur" diyen Bahçeli, şöyle devam etti: "TÜSİAD ve işbirlikçi siyasetçiler karşı çıksa da yeni ekonomi programı başarılı olacaktır. TÜSİAD'ın sorunlu açıklaması, Kılıçdaroğlu'nun TÜSİAD'la paslaşması, erken seçim dayatması, fiyat ve döviz kuru artışının siyasileştirilip istismar hattının kurulması, kararlılıkla mücadele edilmesi gereken ve sessiz kalınmasının fahiş sonuçlara neden olacağı menfur bir durumdur.

Ek bütçe ihtiyacı kaçınılmaz oldu

Döviz kurundaki yükseliş ve TL'deki değer kaybı ek bütçe tartışmalarını beraberinde getirdi. Muhalefet 2022 bütçesi yürürlüğe girmeden 'ek bütçe' gerekliliğine dikkat çekti.

Meclis'te Ekim ayında 2022 yılı bütçesinin sunulmasıyla başlayan bütçe mesaisi tamamlandı. Döviz kurunda yaşanan yükseliş, TL'deki değer kaybı, Merkez Bankası'nın faiz indirimi kararları, yüksek enflasyon ve erken seçim tartışmaları bütçe görüşmelerine damga vururken, 2022 yılı bütçesi daha yürürlüğü girmeden ek bütçe tartışmalarını da beraberinde getirdi. Muhalefet partileri 'ek bütçe' gerekliliğine dikkat çektiler.

Uygulanamaz hale geldi

Muhalefet eylül ayında açıklanan Orta Vadeli Program'da, 2022 yılı için öngörülen 9.27'lik dolar kurunun çoktan aşıldığına dikkat çekerek, bu durumun 2022 bütçesini bir anlamda uygulanamaz hale getirdiğini, kamu idarelerinin bütçelerindeki ödeneklerin yetersiz kalmasına neden olacağını ifade ettiler. Ayrıca asgari ücretteki iyileştirme, memur ve emekli aylıklarında enflasyona bağlı olarak ortaya çıkacak fark ödemelerinin de bütçede bir revizyon gerektireceği kaydedildi. Muhalefet partileri, ek bütçe getirilmeden, ödenek üstü harcama yapılmasının bütçe hakkının ihlal edilmesi anlamına geleceğini dile getirerek, Meclise ek bütçe sunulmasının yasal zorunluluk olduğunu bildirdiler.

Borç dengesi kurulmalı

CHP İstanbul Milletvekili Mehmet Akif Hamzaçebi, ek bütçe ihtiyacının kaçınılmaz olduğunu belirterek şu saptamayı yaptı: "Bütçe kanun teklifi Plan Bütçe

Komisyonunda görüşülürken komisyonda bir revizyon yapılabilirdi ama yapılmadı. 2022 yılı bütçesinin enflasyon hedefi yüzde 9.8'dir. Kur varsayımı da 9 lira 27 kuruştur. 2024 yılı kur varsayımı da OVP'ye göre 10 lira 27 kuruştur. Şu anda bu hedefler darmadağın olmuştur.

Öbür taraftan bütçe gelirleri enflasyon nedeniyle nominal olarak artacaktır, bu enflasyonist bir artıştır, bunu reel artış olarak düşünmemek lazım. Buna paralel olarak bütçe harcamaları da nominal olarak artacaktır. Bunun ayrıntılı bir şekilde ek bütçe teklifinde gösterilmesi gerekir, hem A cetveli dediğimiz ödenekleri gösteren cetvellerde, hem de B cetveli dediğimiz gelirleri gösteren cetvellerde gerekli değişikliğin ayrıntılı bir şekilde yasa teklifi ile önerilmesi gerekir. Dolayısıyla ekonomideki gelişmelere göre hem harcama tarafını hem gelir tarafını düzenleyen hem bu çerçevede borçlanma dengesini yeniden kuran ek bir bütçeye mutlaka ihtiyaç var.”

Bu kadük bir bütçedir

İYİ Parti Grup Başkanı İsmail Tatlıoğlu, eylül ayında Orta Vadeli Plan ilan edilirken 211 milyar dolar büyüklüğünde olan bütçenin dolardaki yükselişle birlikte hızla küçüldüğüne dikkat çekti. Erken seçim çağrısı yapan Tatlıoğlu “Küresel anlamda entegre olmuş bir ülke olarak Türkiye'ye bu bütçedeki mal ve hizmetler için bugün (17 Aralık) ortalama kur hesabından 3,5 trilyon gerekiyor. Önümüzdeki yıl diyelim ki 3 trilyonluk harcama orta ve dar gelirlielerin daha da fakirleşmesi demektir. Bu bütçenin temel faturası, orta ve dar gelirlielere fukaralık olarak çıkar. O nedenle kısa vadeli bir çıkış planı ile ilkbaharda seçim yapılmalı. Bu kadük bir bütçedir ”dedi.

Erken seçim için program

HDP Van Milletvekili Sezai Temelli de dolardaki hızlı yükseliş nedeniyle bütçenin hızla küçüldüğünü belirterek, “Bu bütçeyle önümüzdeki 2022 yılında yapılacak işleri yapmanız mümkün değil” diye konuştu. Temelli, “Yapılması gereken 1 Ocak'tan itibaren bir ek bütçe hazırlamak yoksa yasa dışı bir iş yapacaklar anlamına gelir. Çünkü 5018 Sayılı Kanun diyor ki; kurumlar ödeneklerinin üzerinde harcama yapamazlar böyle olunca ya yeni ödenek ek bütçe ile var edilecek ya da ödenekler üzerinde harcama yaparak bir hukuksuzluk oluşacak. Bizim önerimiz ek bütçe yapılmasıdır. Ama bu ek bütçe AKP eliyle yapılacak bir bütçe değildir, Meclis inisiyatif almalıdır bir ek bütçe sayesinde Türkiye'nin sorunlarını çözecek bir istikrar programı artı bir erken seçim programını ortaya koymalıdır.”

Bütçe büyüklüğü 1.7 trilyon TL

1 trilyon 751 milyar TL büyüklüğündeki 2022 yılı bütçesinde faiz hariç giderler 1 trilyon 510,6 milyar TL, bütçe gelirleri 1 trilyon 472,6 milyar TL, vergi gelirleri 1 trilyon 258,3 milyar TL, bütçe açığı 278,4 milyar TL olarak öngörüldü. Ekim ayında yapılan bütçe sunumuna göre; reel sektör desteklerine 68,9 milyar lira ayrıldı.

Erdoğan: Bir Müslüman olarak nasların gereğini yapacağız

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, İlim Yayma Vakfı tarafından Dolmabahçe Sarayı'nda düzenlenen 2021 İlim Yayma Ödülleri töreninde konuştu. Erdoğan konuşmasında yeni faiz mesajını verdi. Erdoğan, "Bir Müslüman olarak nasların gereğini yapacağız. Hüküm bu!" dedi.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, İlim Yayma Vakfı tarafından Dolmabahçe Sarayı'nda düzenlenen 2021 İlim Yayma Ödülleri töreninde konuştu.

Erdoğan gündeme dair değerlendirmelerde bulundu. Erdoğan, **"Faizleri düşürüyormuşuz! Benden başka bir şey beklemeyin. Bir Müslüman olarak naslar neyi gerektiriyorsa onu yapmaya devam edeceğiz. Onu yapmaya devam edeceğiz. Hüküm bu! Gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerin faiz rakamlarıyla enflasyon rakamları arasındaki fark 10 katı bulmuşken bizim yaptığımız sınırlı faiz indirimleri bunun gerekçesi olamaz. Amerika'ya bakın Avrupa'ya bakın hepsinde durum bir felaket. Coğrafyamızda iki asırlık kavganın gerisinde ne varsa bugünkü gelişmelerin arkasında da bu vardır"** dedi.

'BİZ DOĞRU YOLDAYIZ'

Erdoğan "Türk lirasından 6 sıfır atılırsa Taksim de anırırım diyen köşe yazarları vardı diyerek "anırsalar da anırmazlar da biz doğru yoldayız faiz zengini daha zengin, fakiri daha fakir yapar hükmü, bize sıradan gelen bir hüküm değildir' dedi.

Erdoğan, konuşmasında 'Türkiye büyüyor. Kimse bu büyümeyi konuşmuyor. Sıkıntılar var, ama unutmayın ki Allah'ın yardımı ve milletimizin ferasetiyle bu mücadeleden de alnımızın akıyla çıkacağımızdan ben şüphe duymuyorum' diye seslendi.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, ödül törenindeki konuşmasında "George, Hans bunlar gelip de bizim Merkez Bankamızın döviz rezervini yükseltmeyecek. Biz yükselteceğiz, bundan hiç endişeniz olmasın' şeklinde konuştu.

'TÜSİAD'A SESLENDİ: HÜKÜMETE SALDIRMANIN DEĞİŞİK YOLLARINI ARAMAYIN

Erdoğan konuşmasında TÜSİAD'a yönelik açıklama yaptı. Erdoğan, "Buradan sesleniyorum ey TÜSİAD ve yavruları, sizin tek göreviniz var; yatırım üretim, istihdam, büyüme... Siz bunda ne yapıyorsunuz önce onu ortaya koyun. Kalkıp da hükümete saldırmanın değişik yollarını aramayın,bizimle mücadele edemezsiniz' diye konuştu.

'BİZİM KASAMIZ BOŞ DEĞİL'

Erdoğan törendeki konuşmasında "Başbakanlığım döneminde bu döviz rezervini 135 milyar dolara kadar çıkardık. Daha sonra bir düşüş yaşandı, yoktum. Cumhurbaşkanıyım. Daha sonra bir düşüş yaşandı, yoktum, Cumhurbaşkanıyım. Şimdi yeniden 100 milyar doların üzerine döviz rezervimiz çıkmış vaziyette. Toparlayacağız, daha yukarılara bu rakam çıkacak. Herhalde George, Hans bunlar gelip de bizim Merkez Bankamızın döviz rezervini yükseltmeyecek. Biz yükselteceğiz, bundan hiç endişeniz olmasın. Nasıl 27,5 milyar dolardan döviz rezervini alıp buralara getirdiysek şimdi yine aynı şekilde daha yukarılara bunu çıkaracağız ve çıkarıyoruz. Bizim kasamız boş değil, kasa mevcudumuz gayet iyi. Türkiye'ye karşı oynanan oyunun en etkili silahı haline gelen döviz kurunu dengeye oturtmak da fiyatları makul seviyede tutmak da bizim elimizdedir. Şayet bugün, her birimiz üzerimize düşeni yaparsak emin olun birkaç ay içerisinde çok daha güçlü, büyük, müreffeh Türkiye'nin kapılarının önümüze açıldığını göreceğiz. Biz buna yürekten inanıyoruz. Bize inanan, bize güvenen her vatandaşımızı da seferberlik ruhuyla ülkemizin gelecek yarım asrının, bir asrının belirleyicisi bu vizyona sahip çıkmaya davet ediyoruz." dedi.

Erdoğan'ın TÜSİAD'a yönelik sert çıkışı akıllara Bahçeli'nin de dün TÜSİAD'a yönelik olarak "TÜSİAD ve işbirlikçi siyasetçiler karşı çıksa da yeni ekonomi programı başarılı olacaktır. TÜSİAD'ın sorunlu açıklaması, Kılıçdaroğlu'nun TÜSİAD'la paslaşması, erken seçim dayatması, fiyat ve döviz kuru artışının siyasileştirilip istismar hattının kurulması kararlılıkla mücadele edilmesi gereken ve sessiz kalınmasının fahiş sonuçlara neden olacağı menfur bir durumdur" sözlerini getirdi.

İşverene büyük şok: Bakanlık 'muaf' demişti, 'torba'dan çıktı

Asgari ücretin vergi dışı bırakılmasını öngören torba kanun teklifinde işverenleri üzecek bir detay ortaya çıktı. Çalışma Bakanlığı'nın açıklamasının aksine, teklifte asgari ücretin üzerinde elde edenlerin maaşlarından asgari ücret kadarlık kısmından vergi alınmayacağına ilişkin hüküm yer almadı.

Birçok işveren, asgari ücretteki yüzde 50 artışa karşın, diğer çalışanlar için vergi avantajı getirileceği için bu asgari ücrete destek vermişlerdi.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, asgari ücret ilk açıklandığında, asgari ücretin üzerinde gelir elde edenler için ödenen ücretin, brüt asgari ücret kadar kısmının da (yani 5004 liralık kısmının) gelir vergisinden muaf olduğu bildirilmişti.

Ancak TBMM'ye sunulan torba kanun teklifinde ise sadece asgari ücretin vergi dışı bırakılmasına ilişkin hükümler yer aldı.

Bu durum, yeni vergi muafiyetinin sadece asgari ücretle sınırlı tutulması, asgari ücretin açıklandığı ilk gün uygulamaya destek veren çok sayıda işvereni ve işveren temsilcisini şok etti.

Bakan Bilgin muaf olduğunu açıklamıştı

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Vedat Bilgin, 16 Ocak'ta yaptığı açıklamada, asgari ücretin, çalışma hayatının üçlü sacayağı olan işçi, işveren ve devletin ortak

mutabakatıyla belirlendiğini belirterek, “Net asgari ücrette bir önceki yıla göre % 50’nin üzerinde artış yapıldı. Tarihi bir mutabakat ile sosyal devlet olmanın gereği olarak yapısal bir dönüşüm sağlandı” demişti. Bakan Bilgin “Tüm işçilerin ücret gelirlerinin, asgari ücrete kadar olan kısmından gelir ve damga vergileri kaldırıldı” ifadelerin kullanmıştı.

BASIN AÇIKLAMASI

Asgari Ücrette Tarihi Üçlü Mutabakat

TİSK, Türk-İş ve kamu temsilcilerinden oluşan Asgari Ücret Tespit Komisyonu, Aralık ayının sonunda tamamlanacak süreci 15 günde tamamlayarak ve ilk defa erken bir tarihte sonuca ulaştırarak asgari ücretin belirlenmesine katkı sağlamışlardır. İşçi ve işveren taraflarının olağanüstü anlayışlı tavırları, emeğin korunması ve üretimin devamlılığı açısından fevkalade önemli bir sorumluluğun göstergesi olduğu kadar aynı zamanda sosyal dayanışmanın sosyal barışın sürdürülmesini de sağlayan bir etki yapmıştır. Kendilerine bu tutum ve çalışmalarından dolayı teşekkür ediyorum.

Asgari ücret, çalışma hayatının üçlü sacayağı olan işçi, işveren ve devletin ortak mutabakatıyla belirlendi. Net asgari ücrette bir önceki yıla göre % 50’nin üzerinde artış yapıldı. Tarihi bir mutabakat ile sosyal devlet olmanın gereği olarak yapısal bir dönüşüm sağlandı. Tüm işçilerin ücret gelirlerinin, asgari ücrete kadar olan kısmından gelir ve damga vergileri kaldırıldı.

Böylece, çalışma hayatında uzun süredir üzerinde tartışılan ancak sonuçlandırılmayan bu konuda kalıcı olarak bir iyileşme sağlandı.

2022 yılı asgari ücreti, hem işçimizi memnun edecek, hem istihdamı koruyacak, hem de üretim sürekliliğini sağlayacak bir düzeyde belirlenmiştir.

2022 yılı asgari ücreti Brüt 5.004 TL, Net 4.253,4 TL oldu.

Bu artış ile net asgari ücrette, 2021 Kasım ayı enflasyon oranının yaklaşık 30 puan üzerinde artış oldu.

Böylece Türkiye tarihinde bir ilk olarak net asgari ücrete bir önceki yıla göre % 50’nin üzerinde artış yapılmış oldu.

Bu düzenleme ile net asgari ücret 2002 yılına göre nominal olarak 23 katına çıktı. Aynı dönemde reel olarak ise (Kasım ayı itibarıyla) % 235,87 oranında artış gerçekleşmiş bulunmaktadır.

Emekçiyi koruyan, iş yerini ve üretimi sürdürmeyi amaçlayan bu kararın başta emekçilerimize, işverenlere ve bütün milletimize hayırlı olmasını diliyoruz.

VEDAT BİLGİN

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI

Çalışanı asgari ücretten gösterene vergi cezası

Öte yandan, asgari ücretin üzerindeki gelirlerin asgari ücret kadar kısmının vergi dışı bırakılmasının, çok sayıda işverenin, çalışanları asgari ücret üzerinden göstermesinin önüne geçmek amacıyla getirildiği bildirilmişti.

Ancak bu hüküm teklifte yer almadığı gibi, bu istisnadan yararlanmak için asgari ücret ödenmediği halde asgari ücret almış gibi gösterilen çalışanların tespit edilmesi halinde, bunlar için vergi ziyai cezası kesileceği hükmü de kanun teklifinde yer alıyor.

Teklifin asgari ücreti vergi dışı bırakan 2'nci maddesine parantez içinde eklenen ifade şöyle:

“Şu kadar ki asgari ücretle çalışmadığı veya asgari ücret üzerinde ücret aldığı halde anılan istisnadan yararlanıldığına tespiti halinde, istisna nedeniyle ödenmeyen vergiler, vergi ziyai cezası kesilmek suretiyle gecikme faiziyle birlikte işverenden tahsil olunur.”

Dünya'ya bilgi veren kaynaklar, tüm çalışanların maaşlarına yönelik vergi indirimi sağlanması halinde bütçeye yaklaşık 80 milyar lira civarında bir ek yük gelmiş olacağını belirttiler.

“Anayasaya aykırılık sorunu çıkabilir”

Bilkent Üniversitesi Ekonomi Bölümü, Yarı Zamanlı Öğretim Üyesi Dr. Burcu Aydın Özüdoğru, daha önce duyurulanın aksine düzenlemede tüm çalışanlar için asgari ücrete kadar tanınmış bir vergi istisnası bulunmadığını dile getirdi.

Asgari Geçim İndiriminin asgari ücret üzeri gelir grupları için devam ettiğini kaydeden Özüdoğru, “Bu da devletin gelir adaletini korumak amaçlarıyla çelişen bir düzenleme olacak. Şöyle ki, asgari ücret üzerinde gelir elde edenlere devlet medeni durumu ve çocuk sayısına kadar AGİ ile gelir desteği sunarken, asgari ücretliler bakmak zorunda oldukları kişi sayısından bağımsız olarak aynı tutarda ücret alacaklar” dedi.

Teklifin bu şekilde kanunlaşması halinde ise izleyen günlerde Anayasaya aykırılık sorunu ile karşılaşılmasının muhtemel olacağını dile getiren Özüdoğru, “Özel sektör tarafından ısrarlı bir şekilde talep edilen SGK tavan prim uygulamasında ise şu aşamada bir değişikliğe gidilmemiş. Gelir vergisi istisnasının sadece asgari ücrete kadar tanınması ile tavan prim yükü konusunda bir düzenleme yapılmaması, ülkemizde oldukça yaygın olan düşük beyan sorununu önümüzdeki dönemde daha da tetikleyebilir” ifadelerini kullandı.

Sezer: Müjde ile teklif birbirine uymadı

Güncel Grup Yönetim Kurulu Başkanı Yılmaz Sezer, asgari ücretteki artışın olumlu karşılanmakla birlikte, verilen müjde ile kanun teklifinin birbirine uymadığını söyledi.

TBMM'ye sunulan teklif ile gelir vergisi istisnasının asgari ücretle sınırlı tutulduğunu ifade eden Sezer, "Teklifin ikinci maddesinin parantez içi hükmünde ise asgari ücretli olarak çalışmadığı veya asgari ücret üzerinden ücret aldığı halde istisnadan yararlanıldığının tespiti halinde istisna nedeni ile ödenmeyen vergiler , vergi ziyası cezası kesilmek suretiyle gecikme faizi ile birlikte işverenden tahsil olunur hükmü yer almaktadır. Yani aslında çok basit bir uygulama farklı değerlendirilerek karmaşık hale getirilmiş ve konu asgari ücretli değil iddiası ile ileride yapılacak incelemelerle istisna fiilen ortadan kaldırılabilir" diye konuştu.

Böyle bir durumda sadece gelir vergisi tarafında değil SGK priminin de eksik ödendiğinin gündeme geleceğini söyleyen Yılmaz Sezer, "Dolayısıyla beş puanlık düzenli SGK prim ödeme teşviki ortadan kalkacağı gibi cezalı tarhiyatlar gündeme gelebilecektir. Söz konusu incelemenin başlaması ve sonuçlandırılması tamamen iddiaya dayalı olarak gerçekleştirilebilecektir. Bu durum maliye ve maliye müfettişlerinin ve SGK müfettişlerine yeni bir iş yükü olarak yansıyacaktır" yorumunda bulundu.

Sezer, teklif TBMM'de görüşülürken, daha önce kamuoyuna açıklandığı şekliyle düzenleme yapılarak çalışma hayatında yaratılan olumu etkinin artarak devam etmesi gerektiğini vurguladı.

Kabine, ekonomi gündemiyle toplanıyor

Cumhurbaşkanı Erdoğan başkanlığındaki kabine toplantısında ekonomideki son durum masaya yatırılacak.

Kabine, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan başkanlığında bugün toplanıyor.

Toplantıda ekonomideki son durumun ayrıntılarıyla masaya yatırılması bekleniyor.

Memur ve emeklilere verilecek ek zammın da toplantıda ele alınacağı belirtiliyor.

Diğer yandan gündem maddeleri arasında Omicron varyantı ve salgınla mücadelede son durum da yer alıyor.

Toplantının ardından Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan açıklama yapması bekleniyor.

Çiğ süt fiyatı yeniden revize edilsin

Ali Ekber YILDIRIM

20 Aralık 2021 Pazartesi

Çiğ süt fiyatına yapılan yüzde 47 oranındaki artış çiftçinin cebine girmeden eridi. Üretici fiyatın acilen revize edilmesi için Ulusal Süt Konseyi'ni toplantıya çağırdı. Ulusal Süt Konseyi, 29 Kasım'da yaptığı toplantıda maliyetlerdeki artışı dikkate alarak çiğ süt referans fiyatının litre başına yüzde 47 oranında artışla 3 lira 20 kuruştan 4 lira 70 kuruşa çıkarılmasını kabul etti. Açıklanan yeni fiyatın 8 Aralık 2021 itibariyle geçerli olması kararlaştırıldı. Aynı toplantıda süt yem paritesinin 1.1 liranın altına düşmesi halinde yani 1 litre sütle 1 kilo 100 gram yem alınamaması durumunda fiyatın yeniden belirlenmesi kararı da alındı.

Yüzde 47 oranındaki fiyat artışının açıklandığı 29 Kasım günü birçok yem firması 50 kiloluk yem çuvalına çuval başına 25 lira zam yaptığını açıkladı. Dövizdeki artışa bağlı olarak yem fiyatlarındaki artış devam ediyor. Üretici örgütleri, 8 Aralık'ta yürürlüğe giren çiğ sütteki fiyat artışının yem zamları ile eridiğini belirterek Ulusal Süt Konseyi'ni yeni fiyat belirlemek üzere toplantıya çağırdı.

Üretici örgütleri fiyatın revize edilmesini istiyor

Açıklanan fiyatın daha üreticinin cebine girmeden eridiğini belirten üretici örgütleri peş peşe yaptıkları açıklamalarla çiğ süt referans fiyatının acilen revize edilmesini istedi. Türkiye Ziraat Odaları Birliği (TZOB), Türkiye Damızlık Sığır Yetiştiricileri Merkez Birliği (TDSYMB) ve Tüm Süt, Et ve Damızlık Sığır Yetiştiricileri Derneği (TÜSEDAD) ayrı ayrı yaptığı açıklamada Ulusal Süt Konseyi'nin acilen toplanarak çiğ süt fiyatını revize etmesini istedi.

1 litre sütle 1 kilo yem alınamıyor

Türkiye Damızlık Sığır Yetiştiricileri Merkez Birliği Başkanı Kamil Özcan "Ulusal Süt Konseyi Yönetim kurulu Başkanlığına" başlığı ile konseye gönderdiği yazıda şu bilgilere yer verdi: " Bilindiği üzere 16.06.2021 tarihinde 1 Temmuz 2021 – 31 Aralık 2021 tarihleri arasında kalite esaslı soğutulmuş çiğ süt tavsiye satış fiyatı 3,20 TL/Litre olarak belirlenmişti. Çiğ süt üretim maliyetinde yaşanan artış sebebiyle Ulusal Süt Konseyi Yönetim Kurulu soğutulmuş çiğ süt tavsiye satış fiyatını belirlemek üzere 29.11.2021 tarihinde toplanmış ve bu kapsamda 08 Aralık 2021

tarihinden geçerli olmak üzere soğutulmuş çiğ süt tavsiye satış fiyatı (çiğ süt destek primi hariç) 4,70 TL/Litre olarak belirlenmiştir. Geçerlilik süresinin ise süt yem paritesine göre uygulanacağı, süt / yem paritesi 1,1 in altına düştüğünde Ulusal Süt Konseyi yeniden toplanarak referans fiyatı belirleyecek ve üreticinin mağdur olmayacağı bildirilmiştir.

Sütteki fiyat istikrarsızlığını daha önceden de eleştirerek ortaya koyduğumuz dengeyi tekrar belirterek; 1,3 süt/yem paritesinin garanti altına alınması talebimizi yineliyoruz. Ancak bu şekilde belirlenecek sistemli bir uygulama ile yem fiyatları düşse de yükselse de üretici zarara uğramadan, üretimde sürdürülebilirlik devam edebilir.

Üyelerimizden gelen bilgiler ışığında; çiğ süt fiyatının güncel maliyetleri karşılamaktan yine uzaklaştığını, bu şartlar altında kazanç elde edilemediğini, yem fiyatlarındaki artış sonucu yeterince yem verilmediğini ve dolayısıyla da süt üretiminin azaldığını daha da vahimi ineklerin kesime gönderilmek zorunda kaldığını görmekteyiz.

Bugün itibarı ile süt üreticisi sütü maliyetinin altında satmaktadır. Gerek ekonomik zorluklar, gerekse dövizdeki yükseliş bizleri zarara uğratmaktadır. Piyasa da bugün itibarı ile 19 protein yem kg fiyatı 5,4 TL olmuştur. Şuan ki süt/yem paritesi 0,87 seviyesindedir, yani 1,1 paritenin altına düşmüştür ve yarın ne olacağı belirsizdir.

Yukarıda anılan sorunlar, çiğ sütün üretim maliyetinde öngörülmeleyen değişimler ve sahadaki yangının biran önce söndürülmesi ve üretimin sürdürülebilirliği için Ulusal Süt Konseyi Yönetim Kurulunu yılbaşından önce çiğ süt fiyatlarını yeniden değerlendirmek üzere göreve davet ediyoruz."

TÜSEDAD'tan korkutan açıklama: Tüketici et ve süt bulamayacak

Tüm Süt, Et ve Damızlık Sığır Yetiştiricileri Derneği (TÜSEDAD) Yönetim Kurulu adına "Kamuoyuna Duyurulur" başlığı ile yapılan açıklamada ise süt ve et sektöründeki gidişatın kaygı verici olduğu, üreticilerin önünü göremediği belirtilerek şu değerlendirmeye yer verildi: " Artan maliyetlere katlanacak gücümüz kalmadı. Tedarik zincirleri kırılma noktasına geldi, böyle devam ederse Mart ayı itibariyle yem hammadde bulmakta zorlanacağız. İnek kesimleri devam ederse yaz aylarında süt arzında düşüş ve turizmden gelen talep sebebiyle tüketicilerde et ve süt bulmakta zorlanacaklar. 8 Aralık tarihinden itibaren üretici süt fiyatı 4.70 TL/litre olarak belirlendi. Maliyet hesapları yapılırken Ekim sonu maliyetleri temel alınmıştı. 1 Kasım tarihinden bugüne yem maliyetleri yüzde 53 arttı. 1 litre sütü 5.50 liranın üzerinde mal edip 4.70 liraya satmak sürdürülebilir değil. Acil önlem alınması için çağrı yapıyoruz."

TZOB Başkanı Bayraktar: Ya yem fiyatı düşürülsün ya da süt fiyatı artırılsın

TZOB Genel Başkanı Şemsi Bayraktar da yem fiyatlarındaki yüksek artışa dikkat çekerek: "ya yem fiyatları düşürülsün ya da süt fiyatı artırılsın" dedi. Uzun süre girdi fiyatları artarken çiğ süt fiyatının sabit kaldığına dikkat çeken Bayraktar yaptığı açıklamada özetle şunları söyledi: "2020 yılı Ocak-Aralık döneminde yem fiyatları

yüzde 41,7 arttı. İşçilik, elektrik, mazot gibi her türlü girdiye zam yapıldı. Fakat üreticinin sattığı çiğ süt fiyatları bir yıl boyunca yani 12 ay süreyle sabitlendi. 2021 yılı Ocak-Temmuz ayları arasındaki süreçte ise üreticilerin en önemli girdisi olan yem fiyatları yüzde 25 arttı. Ancak buna rağmen çiğ süt fiyatları 6 ay süreyle brüt 2 lira 80 kuruş olarak sabitlendi. Çiğ süt fiyatı, Temmuz-Aralık 2021 tarihleri arasında brüt 3 lira 20 kuruş olarak belirlendi. Aynı dönemde yem fiyatları yüzde 48 oranında arttı. Süt üreticilerinin maliyetlerinin yüzde 60-65'ini yem oluşturuyor. Çiğ süte yapılan ve bazı çevreler tarafından 'fahiş' olarak nitelenen yüzde 47'lik zam, daha hayata bile geçmeden yani son 2 haftada süt yemi fiyatlarına yüzde 24,4 oranında zam yapıldı. Bu zamlarla birlikte ocak ayından beri yani yaklaşık bir yılda yapılan zam yüzde 93,4'e kadar yükseldi. Süt üreticisinin ya aldığı yem fiyatları düşürülmeli ya da sattığı süt fiyatları artırılmalı, bu da 1,5 pariteyle sağlanmalıdır. Bu sağlanmazsa damızlık hayvanlar kasaba gidecek, tüketiciler üretilmeyen süt nedeniyle çok yüksek fiyatlardan süt ve süt ürünleri yiyecek, ithal süttözu ile süt ürünlerini tüketmek zorunda kalacaktır. Döviz kurunun sürekli yükseldiği düşünülecek olursa, ithal ürünlerin de ucuza alınamayacağı aşikardır. Sürecin bir diğer hazin tarafı ise; süt hayvanları kesilince, besilik hayvan da üretilmeyecek, bu durumda da tüketicinin gündemini fahiş kırmızı et fiyatları işgal edecektir."

Gözler Ulusal Süt Konseyi'nde

Üretici örgütlerinin yaptığı bu çağrılar üzerine gözler Ulusal Süt Konseyi'ne çevrildi. Üretici, sanayici, üniversite ve hükümet temsilcilerinin yer aldığı Ulusal Süt Konseyi'nin toplanması halinde maliyetlerin ele alınarak çiğ süt referans fiyatının revize edilmesi gerekiyor. Ancak, görünen o ki, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın bilgisi olmadan böyle bir toplantının yapılması beklenmiyor. Dolayısıyla fiyat revizyonu için Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın talimatı ve Konsey'in toplanması ile mümkün olabilecek.

Süt ürünleri yüzde 62 ile yüzde 147 oranında zamlandı

Çiğ süt referans fiyatının 29 Kasım'da yüzde 47 oranında artırılmasından sonra zamlı fiyattan satışlar başlamadan mandıralar ve sanayiciler süt ürünlerine zam yaptı. Bu zammın gerekçesi ise çiğ sütteki fiyat artışı olarak gösterilmişti. TZOB Başkanı Şemsi Bayraktar bu zamlarla ilgili şu yorumu yaptı: "Birliğimizce üç marketin sanal mağazalarından derlediğimiz birçok markaya ait süt ve süt ürünlerinin 25 Kasım ile 16 Aralık 2021 tarihli fiyatlarına bakıldığında, beyaz peynirde yüzde 95'e varan oranlarda, kaşar peynirinde yüzde 62'ye varan oranlarda, günlük pastörize sütte yüzde 60'a varan oranlarda, yoğurtta yüzde 81'e varan oranlarda, tereyağında yüzde 117'ye varan oranlarda, uzun ömürlü UHT sütte ise yüzde 147'ye varan oranlarda fiyat artışları olduğu görülmektedir. Bir yerlerde fahiş fiyat artışı arıyorsak önce sanayicilere ve marketlere bakmamız lazım. Bu artışlara kim dur diyecek, üretici ve tüketicilerin zarar görmesine nasıl engel olacağız? Asıl buna kafa yormamız lazım. Üretimi ayakta tutamazsak 2022 yılında et ve süt fiyatlarında çok daha fazla artış yaşanacaktır. İthalatında daha pahalı olduğu düşünüldüğünde tüketicilerimizin et ve

süt ürünlerine kolayca ulaşması mümkün olmayacaktır. Üretimi desteklemezsek zor günler yaşayacağız. Bu sektörde stokçuluk artacaktır.”

“Süt üreticileri asgari ücretli işçiliğe geçecek”

BALIKESİR - Piyasada yaşanan artışların üreticiyi zor duruma düşürdüğünü belirten Balıkesir İli Süt Üreticileri Birliği Başkanı Cihat Şimşek, koşullar düzelmediğinde üreticilerin asgari ücretli işçiliğe döneceğini vurguladı. Üretimi ve üreticiyi korumak için devletin ilgili makamlarını göreve davet ettiğini söyleyen Şimşek; şunları söyledi: “Üreticilerimizin neyi kaçtan aldığı ve kaçta sattığı ve nihayetinde kazanmadığı ortada. Üreticilerimizin zararına üretim yaptığı dönemde, tüketiciler çok yüksek fiyatlara ürün almak zorunda kalıyor. Bundan dolayı sektörde zincir halkalarının denetime tabi tutulması elzem hale gelmiştir. Üreticilerimize de sürekli kur artışını bahane ederek zam yapan yem sanayicilerimizin fiyat baskısını bir nebze kırmak için kesif yem tüketimini yüzde 50 azaltmalarını tavsiye ediyorum.”

TÜFE artışı aralıkta yüzde 15'i de aşabilir

Alaattin AKTAŞ

20 Aralık 2021 Pazartesi

✓ Artık zamlar öyle bir hal aldı ki izlemek neredeyse mümkün olmaktan çıktı. Klasik ifadeyle iğneden ipliğe tüm mal ve hizmetlere zam yağıyor.

✓ Daha bir hafta önce aralık ayı TÜFE artışı için yüzde 10'a işaret ediyorduk; şimdi bu oran adeta taban oran oldu. Gidişat yüzde 15-16'ya doğru. Şu durumda 2021 yılı TÜFE artışı yüzde 35-40 arasına ulaşır.

✓ Bu yeni modelden dönülüp faiz artırılsa bile döviz kuruna çok duyarlı olan akaryakıt gibi kalemler dışında kalan çoğu mal ve hizmete yapılan zamların geri alınması pek söz konusu olmaz.

Gün geçmiyor ki yeni bir zamma uyanmayalım. Hatta o duruma geldik ki, fiyatların gün içinde bile birkaç kez değiştiğini görmeyelim.

Tut tutabilirsen!

Geçenlerde bir televizyon röportajında izledim. Bir kadın, altın almak için kuyumcuya gitmek üzere evden çıkarken fiyata baktığını, kuyumcuya ulaştığında fiyatın artmış olduğunu belirtip şaşkınlığını dile getiriyordu.

Sosyal medyadaki şakalar ise gırla!

Bir delikanlı, "Bakın" diyordu, "Şu elimdeki 1 lirayı havaya atıyorum, yere düştüğünde değeri 60 kuruşa iniyor"...

Son espri de şahane doğrusu:

"Aman dolar 18'e ulaşmasın. Reşit oldu mu hiç tutulmaz!"

Mizahı güzel ama...

Vatandaş çaresizlikten kendini mizaha vurmaya çalışıyor ama sıkıntıyı da iliklerine kadar hissediyor. Bir hafta önce bugün köşemizde aralık ayı TÜFE artışının ne olabileceğine dönük bir analize yer verdik. O yazımızda mevcut göstergelerin aralık ayındaki artışın çift haneye işaret ettiğini vurguladık. Fiyatını izleme olanağına sahip olduğumuz TÜFE içinde ağırlığı yüksek on kalem ürünü seçtik ve onlarda meydana gelen zamların aralık TÜFE artışına yüzde 6.5 dolayında bir yansıması olacağını, diğer zamlarla birlikte çift haneye gidildiğini belirttik.

Aradan yalnızca bir hafta geçti, yalnızca bir hafta; ama ne hafta!

Dolar 13.83'ten 16.50'lere geldi. Hatta 17'yi bile aştı da Merkez Bankası müdahalesiyle 16.50'lere geriledi.

Merkez Bankası yine dünyaya parmak ısırtan “şahane” bir yöntem izleyerek faiz indirdiği günün ertesinde döviz sattı.

Asgari ücret yüzde 50 artırıldı.

Ve tabii ki fiyatlar... Tırmanmaya devam etti. Öyle ki benzine iki gün üst üste zam geldi.

Bugün son günlerde yaşanan gelişmelere ve hızlı fiyat artışlarına dayalı bir analiz yapmaya çalışacağız. Başka bir gün değineceğimiz farklı bir analiz daha var. Döviz kurundan tüketici fiyatlarına, üretici fiyatlarından tüketici fiyatlarına olan etki ve yansıma. Bu etkiler dikkate alınınca bugün ortaya koyacağımız oranların iyimser kaldığı bile söylenebilir.

Gıdadaki artış en az yüzde 20

Daha bir hafta önce tüketici fiyatlarının aralık ayındaki artışının yüzde 10'u bulacağından söz ediyorduk.

Bugün ise artık yüzde 10'un aranır olduğunu vurgulamak durumundayız.

Bir haftada nereden nereye...

Geçen hafta yaptığımız değerlendirmede, ilk 12 günlük ortalama fiyatları almış ve son fiyatın ay sonuna kadar değişmeyeceğini varsayarak bir hesaplama yapmıştık. Son bir haftada benzine iki, motorin ve LPG'ye birer kez zam geldi. TÜFE'de yüzde 3.7 ağırlığı bulunan bu üç kalemden kaynaklanan zamların aralık ayı endeksine etkisini geçen hafta 0.7 puan dolayında hesaplamıştık; son zamlarla TÜFE'ye etki 1 puana yaklaştı.

TÜFE'de yüzde 7 ağırlığı bulunan otomobildeki fiyat derleme sorunu da ortadan kalkmış bulunuyor. Geçtiğimiz aylarda otomobil satış adedini belirlemekte zorlanan

ve bu kalemdeki zamları bu yüzden TÜFE'ye gerektiği gibi yansıtamayan TÜİK, aralık ayıyla birlikte yeni bir yöntemle geçerek otomobil satış adedini Gelir İdaresi Başkanlığı'na ulaşan faturalardan izlemeye başladı. (Dünya 15 Aralık.) Böylece TÜFE'yi en çok etkileyen kalemlerden olan otomobil zamları sağlıklı bir şekilde kapsanır hale geldi.

Gıdada ipin ucu kaçtı!

Gıda maddelerine gelen zamları izlemek neredeyse tümüyle mümkün olmaktan çıktı. Gelen zamlar da öyle tek haneli değil artık. En düşük zam için yüzde 20'ler, 30'lar telaffuz ediliyor; kimi ürünlerde çok daha yüksek zamlar da söz konusu.

Özellikle süte gelen zamdan sonra tüm süt ve süt ürünlerinin fiyatında inanılmaz artışlar oldu.

TÜFE'de gıda ve alkolsüz içecekler grubunun ağırlığı yüzde 25.94, yaklaşık yüzde 26. Hesaplama şöyle de bir ayrıntı var. Bu ağırlıklar yılbaşında belirleniyor ancak fiyatı çok artan ürünlerin ağırlıkları yıl içinde küçük oynamalar gösterip artabiliyor. Gıda da çok zam gördüğü için artık bu grubun toplamdaki ağırlığı muhtemelen yüzde 26'nın üstüne çıkmıştır.

Yüzde 26'nın değişmediğini varsaysak bile aralık ayındaki gözlemler bu gruptaki ürünlere ortalama yüzde 20'den az zam gelmediği yönünde. Bu ağırlığa göre yüzde 20 zamdan TÜFE'ye yansıma en az 5 puan demek.

TÜFE'deki ağırlığı yüzde 15.5 olan sigara, otomobil ve akaryakıttan gelen etki de şimdilik kaydıyla yine yaklaşık 5 puan olarak hesaplanıyor.

Dolayısıyla gıda grubuyla sigara, otomobil, akaryakıtın TÜFE'ye olan toplam etkisi 10 puan.

Diğer kalemlerdeki artış ne olur?

Gıda grubuyla sözünü ettiğimiz üç kalemin TÜFE'deki ağırlığı yüzde 41.5 düzeyinde. Kalan maddelerin ağırlığı ise yüzde 58.5.

Bu yüzde 58.5 içinde en büyük grup yüzde 15'lik ağırlığıyla konut harcamaları. Ev eşyasıyla ilgili grubun ağırlığı yüzde 8.64, giyim ve ayakkabı grubunun ağırlığı ise yüzde 5.87.

Ulaştırma da yüzde 15.49 ağırlığa sahip ama bunun 11 puanını zaten otomobil ve akaryakıt olarak dikkate almıştık.

Şimdi gelin yeniden bir hesap yapalım:

- Sigara, akaryakıt ve otomobilden gelen etki yaklaşık 5 puan.

- Gıda grubunda zam oranı yüzde 20 olursa gelecek etki 5 puan.
- Yüzde 58.5'lik mal ve hizmete yüzde 5 zam gelse, doğacak etki yaklaşık 3 puan.
- Yüzde 58.5'lik mal ve hizmete yüzde 10 zam gelse, doğacak etki 6 puan.

Yani 5+5+3 olursa aralık ayı TÜFE artışı yüzde 13.

Ya da 5+5+6 olursa aralık ayı TÜFE artışı yüzde 16.

Bir başka ifadeyle artık çift hane kesin olmaya kesin de, çift hanede nerede kalınacağını konuşmak gerekiyor.

Peki bu durumda yılın tümündeki oran ne mi olacak?

Aralık yüzde 13 olursa yıllık yüzde 36'yı, aralık yüzde 16 olursa yıllık 39'u bulacak.

ÜFE'de yüzde 20 bile şaşırtmaz

Aralık ayında yüzde 15'i, 16'yı bulacak TÜFE'den söz ederken Yİ-ÜFE'ye de bir cümleyle değinelim.

Öyle görünüyor ki üretici fiyatlarında aralık ayı artışının yüzde 20'yi geçmesi bile şaşırtıcı olmayacak.

Kur geçişkenliğiyle birlikte ÜFE'de görülebilecek oranı önümüzdeki günlerde detaylı olarak ele alacağız.

Aralık enflasyonunun takipçisi olacağız, desteğinizle...

Kamuoyunda çok yaygın bir kanı var:

“TÜİK gerçek enflasyonu açıklamıyor.”

Bu nasıl olabilir?

“TÜİK ya fiyatları olduğundan düşük alır ya da doğru fiyat alır ama bunları kalem oynatarak düşük gösterir.”

TÜİK her ay hangi mal ve hizmet için hangi fiyatı esas aldığını açıklıyor. Ama fiyatın düzeyi aslında ikinci planda. Herhangi bir ürünün fiyatının 30 liradan 33 liraya çıkması da aynıdır, 60 liradan 66 liraya çıkması da. Önemli olan bir önceki aya göre değişimdir. Dolayısıyla düşük fiyatlara bakıp “TÜİK bu fiyatları nereden topluyorsa biz de oradan alışveriş yapalım” demek anlamsızdır. Çünkü bizi o ürünün fiyatı değil, fiyat değişimi ilgilendiriyor.

Hiç kimse TÜFE’de kapsanan 400’ün üstündeki mal ve hizmetin fiyatını sağlıklı bir şekilde izleyemez. Ama başlıca kalemlerin fiyatına odaklanmak her zaman mümkündür. Örneğin biz ne yapıyoruz; otomobil, sigara, akaryakıt, et, ekmek gibi ağırlığı yüksek ve fiyatı izlenebilir ürünlere bakıyoruz.

Tüm dikkatimiz bu kalemlerdeki fiyat değişiminin 3 Ocak’ta nasıl açıklandığında olacak. Elimizde bizim derlediğimiz fiyatlar var, bunu herkes yapabilir, 3 Ocak’ta da TÜİK’in verilerini göreceğiz ve karşılaştırma yapacağız.

Bizim bulacağımız oranlarla TÜİK’in hesaplayacağı oranlar arasında küçük farklar tabii ki olabilir. Ama ortada TÜFE artışını etkileyebilecek boyutta büyük farklar olursa hiç kimsenin kuşkusu olmasın onu da yazacağız.

Ayrıca açık bir çağrıda da bulunalım:

Herkes fiyatlarla ilgili çetele tutsun. Hatırlayabildiği eski fiyatları da not etsin. Dediğimiz gibi fiyatın ne olduğu ikinci planda, önemli olan artış oranının düzeyi. Bunu karşılaştırsın ve TÜİK’in açıkladığından çok büyük fark görüyorsa bize yazsın.

Köşemiz bu anlamda herkese açık. 3 Ocak’tan sonra aralık enflasyonunun sıkı takipçisi olacağız. Desteğinizle...

Memur ve emekli zammı yüzde 30’a yaklaşır

Aralık ayı TÜFE artışının yüzde 15 dolayında gelmesi, memur ve emeklilerinin ocak ayında yüzde 30’a yakın zam alması demek.

Dolayısıyla aralık zammının önemi büyük. Aralık ayında yapılması gerekirken bir şekilde ocak ayına bırakılacak fiyat artışları, memur ve emeklilerin aleyhine bir durum yaratacak.

Bu arada bazı şehirlerde özellikle ekmek fiyatlarına zam yapmak durumunda kalan fırıncıların bu isteklerinin olabildiğince ertelenmeye çalışıldığı bilgisi geliyor.

Fırıncıların zam istekleri sürüncemede bırakılıyor ve zammın yeni yıla sarkması için sanki özel bir çaba gösteriliyor.

Abdulkadir Selvi

Memur ve emekli zammı ne olacak?

20 Aralık 2021

Ekonomik sıkıntı, fiyat artışları ve dövizin yükselişi en çok dar gelirliileri etkiliyor. Asgari ücretle çalışanlar, emekliler ve memurlar hayat pahalılığını en derinden hisseden kesimleri oluşturuyor. Bu ekonomik dalgalanmaya işsiz olarak yakalananların ise Allah yardımcısı olsun.

Düşük enflasyonu, üretimi ve yüksek büyümeyi esas alan yeni tip ekonomik modele ilişkin en önemli kaygım, insan unsuruydu. Çünkü AK Parti her zaman ekonomik modelinin merkezine insanı koydu. Refah artışını esas aldı. Ekmeği büyüttü. İnsanların ev ve araba sahibi olması için düşük faizli kredileri devreye soktu.

ACI REÇETE YOK

Yeni tip ekonomi modelinde beni en çok tedirgin eden, vatandaşa acı ilaç içirilmesi tehlikesiydi. Umudum **Erdoğan**'dı. O nedenle “**İnsanı yaşat ki devlet yaşınsın**” düsturunu esas alan **Erdoğan**'ın vatandaşa acı reçete çıkarılmasına izin vermeyeceğini düşünüyordum.

Asgari ücret artışında inancımın yanlış olmadığını gördüm. Asgari ücret yüzde 50 oranında arttı. Çalışanlar bu oranı fazlasıyla hak ediyorlar. Eğer ekonomik dalgalanma devam ederse çalışanları hayat pahalılığı altında ezdirmemek için başka destekler de düşünülmeli. Madem büyüyeceğiz, bu artıştan pay almak en çok dar gelirliilerin hakkı.

BAKAN VEDAT BİLGİN NE DEDİ

Şimdi önümüzde memur ve emekli maaşlarına yapılacak olan artışlar duruyor. Özellikle emeklilerin durumu çok sıkıntılı. Bu memurların iyi olduğu anlamına gelmiyor. Fiyat artışları karşısında memurlarımızı ve emeklileri rahatlatacak bir düzenlemeye ihtiyaç var. Hafta sonu Çalışma Bakanı **Vedat Bilgin**'le bir temasım oldu. Enflasyon oranı açıklandıktan sonra memur maaşları ve emeklilerle ilgili çalışmalara başlayacaklarını söyledi. O nedenle bu aşamada bir oran ya da rakam söylemesinin mümkün olmadığını ifade etti.

REFAH PAYI

TÜİK enflasyon rakamlarını 3 Ocak'ta açıklayacak. Kamu çalışanları için ağustos ayında yapılan bir anlaşma var. Buna göre 2022 yılının ilk yarısı için yüzde 5 zam artı son 6 ayın enflasyon farkı esas alınmıştı. İkinci yarı için yüzde 7 zam artı enflasyon farkı olarak anlaşmaya varılmıştı. Ama ekonomik sıkıntılar nedeniyle çalışanların ve emeklilerin hak kaybının telafi edilmesi için refah payı verilmesi üzerinde anlaşmaya varıldı. Memur Sen Genel Başkanı **Ali Yalçın'ın** çabasının ve Çalışma Bakanı **Bilgin** ile Cumhurbaşkanı **Erdoğan**'ın olumlu yaklaşımının altını çizmek gerekiyor. Asıl artış refah payı üzerinden yapılacak. Bu seyyanen mi yoksa oransal bir artış şeklinde mi olacak belli değil.

Çalışma Bakanı **Bilgin**, ayrıca emeklilerle ilgili kapsamlı bir çalışma yaptıklarının da altını çizdi. Özellikle de emeklilerin ciddi bir maaş zammına ihtiyacı var. Hele alt seviyeden aylık alan emeklilerin.

ASGARİ ÜCRETTEKİ SEVİYE

Cumhurbaşkanı **Erdoğan**, yeni asgari ücreti açıklarken çalışanlarımızı hayat pahalılığı altında ezdirmemeye kararlıyız demişti. **Erdoğan**, insan odaklı siyaset yapan bir lider. Bu millete sevdalı bir lider. Fiyat artışlarının memur ve emeklilerimizi nasıl sıkıntıya soktuğunu bildiğinden eminim. Uykularının kaçtığından kuşum yoktur. O nedenle asgari ücrete paralel bir artış bekliyorum.

DÖVİZDE, PSİKOLOJİK SAVAŞ OYUNU

KOMPLO teorilerine değil, dövizdeki artışa, faiz oranlarına, etiketlere, fiyat artışına ve hayat pahalılığına inanırım.

Dövizdeki tırmanışın, fiyatlardaki ani artışın, vatandaşın geçim sıkıntısının en büyük kompo teorisinden daha önemli sonuçlar doğurduğunu düşünürüm.

DÖVİZ ÜZERİNDEN DEZENFORMASYON

Bu yazacaklarım bir kompo teorisi değil. Zaten olsaydı yazmazdım. Ama cuma gününden itibaren örgütlü bazı kesimler tarafından bir sistemle dezenformasyon yapılıyor. Amaç, yaşanan ekonomik sarsıntıyı bir panik havasına dönüştürmek. Ekonominin yüzde 50'si güven iklimidir, denilir. Bunların hedefi de bu güven iklimini sarsmak. Cuma gününden itibaren organize bazı kesimler tarafından bir kirli propaganda yapılıyor. Biri vatandaşların bankalardaki döviz mevduatlarını çecekleri yönünde, diğeri ise iktidarın döviz hesaplarına denetim getireceği şeklinde. Belli ki hedef, bulanık suda balık avlamak. Ekonomimizi döviz üzerinden vurmak. Bunun için de halkımızı paniğe sevk etmek. Bunu **Trump**'ın ekonomimizi hedef aldığı, doların 8.2'ye çıktığı zaman da yapmışlardı. Ben bunun iktidarı yıpratma amacıyla yapıldığını düşünüyorum. Bu bir psikolojik savaş.

AMAÇ, PANİK ÇIKARMAK

Ya OHAL ilan edilecek diyorlar, iktidar yalanlıyor. Ama sanki OHAL ilan edileceği Cumhurbaşkanı tarafından doğrulamış gibi tartışıyorlar. Ya biri çıkıyor seçimlerin erteleneceğini ortaya atıyor. Bu kez ona sarılıyorlar. Şimdi de döviz üzerinden halkımızı kışkırtmak ve ekonomiyi vurmayı hedefliyorlar. Amaçları paniğe neden olmak.

2016 YILIYDI

Hiç unutmamam 2016 yılıydı. Hürriyet'e yeni başlamıştım. Bir TÜSİAD üyesiyle görüşüyorduk. **“İzinle Jammer'i çalıştıracağım. Çünkü bir şey sormak istiyorum”** dedi. Bence bir sakıncası olmadığını söyledim. Sonra kısık sesle, **«Bankalardaki dövize el koyacaklarmış, doğru mu?»** diye sordu.

Çok güçlü ve net ifadelerle böyle bir şeyin olmadığını söyledim. Çünkü emindim. Kimsenin döviz mevduatına el koymak gibi bir çılgınlığı aklının ucundan dahi geçirmediğini anlattım. Aynı kanaattayım.

DÖVİZ VARLIKLARIMIZ GÜÇLÜ

2001 krizi olduğunda **Demirel, “Merkez Bankası'nda 20 milyar dolar rezervi olan bir ülkede kriz olmaz”** demişti. Ama **Sezer** ile **Ecevit** arasında yaşanan kriz nedeniyle 2001 krizini yaşamıştık. İhracatı 200 milyarı ulaşan, Merkez Bankası rezervleri 123 milyar dolar olan, bankalarında 230 milyar dolar döviz mevduatı olan, cari açıkta Cumhuriyet tarihinin en parlak dönemini yaşayan Türkiye, bu tür karanlık senaryoların yeri değil.

SERBEST PİYASADAN YANAYIZ

Ama dezenformasyon dahi olsa Hazine ve Maliye Bakanlığı yetkililerine ulaştım. Bankalar Birliği Yönetim Kurulu ile verimli bir toplantı yapmışlardı. Bu tür spekülasyonları hatırlattım. Bana şu yanıtı verdiler: **“Serbest piyasadan yanayız. Makro ekonomik göstergelerde herhangi bir sorun yok. Ekonomik göstergelerimiz iyidir. Tüm aktörler bu tür algı operasyonlarından rahatsızlık duyuyorlar. Bunlar ekonomik hiçbir temeli olmayan ama Cumhurbaşkanımıza ve ülkeye zarar verme amacıyla çıkarılan söylentilerdir.”**

SAĞDUYU ZAMANI

Evet, ekonomik sıkıntılarımız var. Dövizde bir dalgalanma yaşanıyor. Ama temel ekonomik göstergelerimiz güçlü. Şimdi sağduyu zamanı. Şimdi, psikolojik savaş unsurlarının ülkemizi ekonomi üzerinden vurmak için yaydıkları asılsız söylentileri boşa çıkarma zamanı. Şimdi Türkiye'ye güvenme zamanı.

İbrahim Kahveci

Yapmayın, etmeyin!

Yeniden ve yine yazmak zorundayım. Çünkü göz göre göre ülkem elden kayıp gidiyor. Son üç ayda giderek sertleşen **finansal dalgalanma**, şu sıralar **ticareti ve oradan da üretimi vurmaya başladı bile**.

Yakında büyük işsizlik furçasının geleceği kesindir.

Bizi bekleyen iki büyük fırtınaya sürekli dikkat çekiyorum: **1- Zam fırtınası 2- İşsizlik fırtınası**.

Millet şu anda bile 5 liralık ekmeği 2 liraya almak için yağmurda-çamurda saatlerce kuyrukta bekliyor. Bu millete bakıp biraz düşünmek ve sorumluluk üstlenmek lazım.

Kimse lüks ve gösteriş içinde yaşayan kamu yönetiminden bunu beklemesin. Orası başka bir alemde... **Millete verdikleri şey slogan**; tek bildikleri de sanırım.

Biraz ama birazcık matematiğe baksak aslında her şey çok net.

Bakın tekrar yazıyorum: BDDK verilerine göre 9 ayda bankaların ve katılım bankalarının tüm TL kredilerinden ve kredi kartlarından aldıkları faiz tutarı 414 milyar 248 milyon liradır.

Bugün TL faizini tamamen sıfırlıyoruz desek işte bu 414 milyar liradan kurtulacağız. Bunun yıllık tutarı da en fazla 550 milyar lira eder.

Ama bankalar zaten mevduat sahiplerine de para ödüyor. İşte yılın ilk dokuz ayında TL mevduatına ödenen 267,2 milyar lira düşüldüğünde ülkemizin **net faiz yükü 147 milyar liradır**.

Mevduat sahipleri de bu ülke insanı. Ve bu para da bu ülkede kalıyor.

Ama olsun biz yine sadece kredi faizlerine bakalım: Toplam tüm TL kredilerinin yükü yıllık 550 milyar lira ediyor.

5-6 puan indirim ile faizden en fazla yapacağımız indirim 150 milyar lirayı geçmiyor. Ama dedim ya, bu faiz tüm kredi ve kredi kartlarını dahi kapsıyor.

Merkez Bankası verilerine göre toplam Kalkınma ve Yatırım kredileri 369 milyar liradır. Bu paranın yıllık yüzde 20 oranda faizi ise en fazla 80 milyar lira eder.

Yeni modelde yatırım ve istihdam diyorlar ya... Gelin tüm yatırım kredilerinin faizini sıfırlayalım. Şu anda teşvik sisteminde zaten sektörel ve teknolojik yatırıma bir indirim yapılıyor. Gelin bunu sıfıra indirelim: Yani tüm yatırım-kalkınma kredilerini sıfır faizle verelim. (Faizi Hazine'den biz karşılayalım)

Toplam yıllık maliyet 80 milyar liradır. Hadi yatırımlar arttı, faizler de arttı ve yıllık maliyet 150 milyar liraya çıktı diyelim. Çok mu zor... Faiz maliyetini mi karşılayamayız diyorsunuz...

O zaman bugün yeni ekonomi denemesinin sadece son 3 aylık kur maliyetine bakalım:

Bugün bankalardan dövizli kredi kullanım tutarı 158,2 milyar dolardır. Toplam 5 trilyon liralık kredilerin 2 trilyon 245 milyar liralık kısmı bu dövizli kredilerdendir.

İşte sadece ve sadece bu dövizli kredilerin TL karşılığı maliyeti son 3 ayda 1,3 trilyon lira artış göstermiştir.

Rakamı tekrar edeyim: **Sadece yurtiçinde dövizli kredi maliyetindeki son 3 aylık artış 1,3 trilyon liradır.**

Ama unutmayın; bu sadece özel sektörün kullandığı dövizli kredidir. Aslında ülkemizin 446 milyar dolar toplam dış borcunun maliyeti son 3 ayda 3,6 trilyon lira artış göstermiştir. Özel sektörün 1,3 trilyon artan maliyeti de bu 3,6 trilyonun içindedir.

Bunun yanında mesela 5'li Hazine garantili müteahhidlerimiz var. Hani Cengiz, Kolin, Kalyon, Makyol ve devamı özel şirketler. Onlara olan 160 milyar dolarlık Hazine garantimiz de şu son 3 ayda 1,3 trilyon lira artış göstermiştir.

Faiz hesabında en fazla 100-150 milyar lira yapıyoruz ama döviz hesabında trilyonlar konuşuyoruz.

Hatta daha da ileri gidelim:

Faizde indirimi sadece Merkez Bankası ve bir miktar da kamu bankası yaptı. Piyasada faizler düşmediği gibi yükseliş bile yaşamıştır.

Devlet tahvillerinin faizi bile yüzde 17'den yüzde 22'nin üzerine çıkmış ise gerisini siz düşünün.

Bugün kredi faizleri bazı bankalarda yüzde 23-25 aralığına çoktan çıktı bile. Hatta daha da önemlisi şu: **Kredi kanalları tılandı.**

Binali Yıldırım ne derdi: En pahalı hizmet olmayan hizmettir.

Faizleri göstermelik düşürdük ama ekonominin kanallarını tıkadık.

Faizi göstermelik düşürdük ama trilyonlarca liralık kur maliyetini gerçekten ekonominin sırtına yükledik.

Faiz düşüşü sanal ama kur yükselişi ve trilyonlarca liralık maliyet artışı gerçek oldu.

Bugün millet ekmek kuyruğunda 2-3 liranın hesabını yapıyor.

Yağmurda-çamurda kuyrukta bekleyerek ekmek almaya çalışıyor.

Acaba ülke yönetimi; yukarıda verdiğim trilyonlarca liranın hesabını niye yapmıyor. Matematikte 4 işlemin yeteceği bir hesap bu.

Ya da acaba yönetimin başka bir hesabı mı var? Ülke aç kalsın, millet sefil kalsın ve açlık sokaklara mı taşsın? Bunu mu bekliyorlar?

Aksi halde yapılan hesabın izahı olamaz. Matematik ortada...

Oğuz Demir

Erken mi seçim?

Ağustos ayında hükümetin **2022 baharında erken seçim hazırlığında** olduğunu ifade etmiştim. Okuyuculardan da birçok uzmandan da 2022 Kasım ayından önce seçim olmayacağı tepkisi gelmişti.

Bu tepkinin en temel nedeni ise o dönem üzerinde konuşulan **Seçim Kanunu'nda değişiklik yapılması** meselesiydi. Değişiklik yapıldıktan bir yıl sonrasına kadar yapılan değişiklikler uygulanamayacağı için **Kasım 2022 beklenecek** deniyordu. O dönem de aynı şeyi söylemiştim, yine tekrar edeyim. İktidar ittifakındaki iki partinin, MHP ve AKP'nin olası bir **seçimde üzerinde uzlaşabileceği** bir sistem formülü yoktu. Bugün de yok.

Nitekim Aralık sonuna geldik ve Seçim Kanunu'nda hala bir uzlaşma olmadı. Hatta geçtiğimiz hafta **seçim ile ilgili değişikliklerin artık rafa kalktığına** dair haberler de çıktı.

O gün hükümetin erken seçim planının, ekonomi politikasındaki değişikliklerle işaretinin verildiğini yazmıştım.

Kabaca aşağıda özetlediğim gibiydi tezim.

“Hükümet geçmiş deneyimlerinden faizdeki bir düşüşün kurda bir yukarı harekete neden olacağını biliyor. Ancak kurdaki hareketin enflasyona yansımaları zaman alıyor. Bu zamanı değerlendirecek. O yüzden faiz indirimleri başladıktan sonra üç ay içerisinde seçim kararı alınabilir. Ancak bu kez düşündükleri gibi olmayacak. Plan bu gibi görünse de bu kez tutmayacak!”

Tutmadı da!

Kurda öyle bir travma yaşadık ki anlatması güç, ancak yaşanır ve yaşıyoruz. Eylül ayında 8,30'larda olan dolar/TL, Cuma günü 17'yi aştı. Merkez Bankası, **2 milyar dolar piyasaya döviz verdi**, yine de TL'nin tek günde **değer kaybını ancak yüzde 5'te** tutabildi.

Finansal piyasalar bu şekilde dalgalanırken elbette gündelik hayatlarımızda da kriz bir tsunami gibi etkisini gösterdi.

Neredeyse her gün akaryakıt zammı.

Neredeyse her gün bir üründe rekor fiyat artışları!

Demem o ki geçmişte siyasi meselelerde başarılı hamleler yapabilen Cumhurbaşkanı Erdoğan, ekonomi gibi matematiği belli bir alanda **o matematiğin tersine giderek ülkenin koşa koşa bir krize girmesine** neden oldu.

Fiyat artışları bir yandan, ücretlerde erime diğer yandan.

İşte böyle bir dönemde asgari ücrette **yüzde 50 artış yapılmasını** sağladı. Yani 10 milyonun üzerindeki dar gelirli çalışanın ücretlerine **hatırı sayılır bir ücret artışı** geldi.

Şimdi benzer bir ücret artışının yıl başında emekli maaşlarında olması konuşuluyor. Türkiye’de yaklaşık 10 milyon da emekli var.

Bu arada memurların beklediği **3600 ek gösterge ve EYT meselesi de çözülrse hiç şaşımam**. 5 milyon memur ve sayısı 5 milyon olduğu tahmin edilen EYT’li sayısı ile bu **iyileştirmelerin etkileyeceği insan sayısı 30 milyona** ulaşacak.

Bütün bu sorunları normal zamanlarda çözmeyen hükümet neden çözmeye çalışır sorusu da akla gelir işte o zaman.

Sorunun yanıtı da belli!

Bir erken seçim olasılığı.

Elbette herkes 2022’de bir seçim olma olasılığının yüksek olduğunu düşünüyor. Buradaki asıl soru ise 2022’de ne zaman?

Ekonomide yaşadığımız krizin belirleyici olduğunu baz alırsak ben **yine yılın ilk yarısında seçimin olacağını** düşünüyorum.

Çünkü yüksek enflasyon ortamında asgari ücret, emekli maaşları, memurların 3600 meselesi ve EYT sorunlarının çözümünün yaratacağı refah **sadece birkaç ay sürebilir**. Kurda bu politikada ısrar edildikçe bir geri dönüş olmayacağı da görülüyor.

Öte yandan adına Türkiye Ekonomi Modeli denen modelin daha şimdiden memnun edeceğini umdukları ihracatçıları dahi memnun etmediğini biliyoruz. Ne tüketici, ne üretici, ne ihracatçı, ne ithalatçı kurdaki rekor seviyelere çıkışa neden olan **bu modelden memnun değil**.

20.12.2021

Olay sıcakken tam anlaşılamıyor ama bu tsunami sona erdiğinde ve sular geri çekildiğinde **çok daha yüksek oranda bir işsizlik ve yoksulluk sorunuyla da** karşı karşıya kalacağız.

Yani iktidarın seçime gitmediği her bir gün, oylarının daha fazla eridiği bir başka gün demek oluyor! Hal böyleyken çok fazla bekleyeceklerini de sanmıyorum.

Diyeceksiniz ki bütün bu anlattıkların sonucunda Cumhurbaşkanı Erdoğan kazanamayacağı seçime girer mi?

Belki de gerçekten girmez, kim bilir?

Bunu da bize zaman gösterecek!

20 Aralık 2021, Pazartesi

BAŞYAZI MEHMET BARLAS

Erdoğan'a güveniyoruz

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın koşuşturmalarına bakınca hep Turgut Özal'ı hatırlıyorum. Sabahın dördünde telefon çaldı, karşıda Turgut Özal "Yoksa uyuyor musun?" diye sorardı. Şimdi bazen Cumhurbaşkanı Erdoğan'ı da yorgun ve uykusuz görüyorum. **Ama o kadar normal ki bu, Erdoğan'ın gündemini herhangi bir kişiye uygulayın bakalım kaç gün ayakta kalabilir?**

Bakın mesela dün Türksat 5B uydusu uzaya atıldı. Bundan neler beklediğinizi biliyormusunuz? Birincisi Türkiye'deki bütün evlerde internet hızının 18 kat artması bekleniyor. İkincisi de Türkiye'nin dünyada yeni ilişkiler kurduğu devletlere dönük programların bu şekilde o ülkelere anlatılması bekleniyor. Ancak Erdoğan'ın tek endişesi Türksat değil tabii ki. Elon Musk ile konuşmasına bakarsanız yeni Türksat'lar gelecek. Ama asıl sorun ekonomi. Farkındaysanız Merkez Bankası piyasada kuş uçuşmasına izin vermiyor. Şimdiye kadar beş müdahale yapıldı. Yani bu işe Cumhurbaşkanı'nın geçici bir heves olarak aldığını düşünmek bir hatadır. **Erdoğan, yeni ekonomi politikalarında çok kararlı.** Dolar kurundaki her artış Erdoğan'ın da mutlaka uykusunu kaçırıyordur. Ama yakında döviz kurunda ve enflasyonda düşüş mutlaka gerçekleşecektir.

Muhalefet bu gibi kriz durumlarında TUSİAD'a başvuruyor, Amerika'daki kaynaklarla temas kuruyor ve bütün bunlardan Recep Tayyip Erdoğan'ı devirecek bir şey çıkar mı diye araştırıyor. Oysa Erdoğan'ın derdi hem faizi düşürmek, hem enflasyonu düşürmek, hem istihdamı hem de ihracatı arttırmak. Bu durum artık bir ekonomik rekabetten çıkmış, bir vatan meselesi haline gelmiştir. Bu durumu en fazla anlayanlardan biri de MHP başkanı Devlet Bahçeli'dir.

Yani Türkiye tabii ki ekonomik gerçeklerden uzaklaşamaz ama aynı Türkiye bir avuç spekülâtörün elinde dolara da teslim olmaz.

Burada ekonomiden sorumlu bakanların ve yetkililerin konuşurken dikkatli olması lazım. Bunlardan birinin karamsar bir konuşma yapıp batarsa hepimiz batırız gibi iyimser olmayan tablo çizdiğini okudum. Ekonomi bu kadar hafife alınacak bir iş değildir. Hele asgari ücretin bu düzeye çıkması işin ciddiyetinin bir diğer kanıtıdır. **Özetlersem, endişeleri anlamalı ama Cumhurbaşkanı Erdoğan'a sonuna kadar güvenmeliyiz.**

Fatih Altaylı

Free fall politika olur mu!

Millet faiz düştükçe faiz lobisi kaybediyor zannediyor galiba.

Oysa durumun hiç de öyle olmadığını yazdım defalarca.

Düşen faiz, faiz lobisine ödenen faiz değil.

Düşen faiz Merkez Bankası'nın politika faizi.

Diğer her türlü faiz durduğu yerde duruyor.

Hatta artıyor.

Şirketleri falan bir kenara bırakalım, Türkiye'de en düşük faizle kim borçlanabilir?

Tabii ki devlet, yani Hazine.

Merkez Bankası faizi 14'e düşürünce Hazine 14'le mi borçlanıyor zannediyorsunuz.

Komik olmayın.

Merkez Bankası faizi düşürünce, TL güçsüzleştiği için Hazine giderek artan bir faiz ile borçlanıyor.

Merkez Bankası'nın faiz indirimleri, aslında Türkiye Cumhuriyeti'nin faiz yükünü arttırıyor.

Merkez Bankası faiz indirmeye başladığı günden bu yana Hazine'nin borçlanma faizleri yaklaşık 4 puan arttı.

Şu anda siz faizi yüzde 14 zannediyorsunuz ama devletin borçlanma faizi yüzde 22'nin üzerinde.

Enflasyon arttıkça bu da giderek artacak.

Merkez Bankası kağıt üzerinde faiz indiriyor, gerçek hayatta faiz artıyor.

Bu arada TL de giderek değer kaybediyor.

Şu anda yapılmakta olan budur.

Tehlikeli olan ise bunun bir politika, daha doğrusu bilinçli bir politika zannediliyor olmasıdır.

Hem uygulayıcıları hem de halkımızın bir bölümü tarafından.

Böyle zannedildiği için bu “serbest düşüşe” bir önlem alınmaması artık bir beka sorunudur.

Maaş mı önemli umut mu?

Türkiye’nin yüksek teknoloji ve bilgi üreten firmalarından birinin patronu aradı.

“Bana iki kadeh rakı ısmarlar mısın?” diye sordu.

“Emrin olur” diyerek akşam kendimizi bir meyhaneye attık.

Çok eski dostumdur.

Hiç bu kadar moralsiz görmemiştim kendisini.

Nedenini sordum.

“Haklısın. Keyfim yok. Bu yüzden bana rakı ısmarla dedim. Çok üzülüyorum” dedi.

Anlattı.

“Biliyorsun Türkiye’nin en parlak beyinlerini işe alıyoruz. Türkiye’nin en fazla patent üreten şirketlerinden biriyiz. Zannedirim master ve doktoralı çalışan sayısı en yüksek şirketiz. Ortalama maaş skalamız da Türkiye’nin çok çok üzerinde. Yurt dışına oyun harici IT teknolojisi ve mobil teknoloji satışında da çok iyi durumdayız. Çin’le rekabet edebilen ender şirketlerden biriyiz.”

“Yani durumunuz iyi. Niye bu kadar canın sıkkın?”

“Canım sıkkın çünkü artık eleman kaybına çare bulamaz olduk.”

“İyi maaş veriyoruz diyorsun.”

“Doğru hala iyi maaş vermeye çalışıyoruz ama yolun sonundayız. Maaş versek de umut veremiyoruz. Ayrıca iyi maaş da veremez hale geliyoruz. Bizdeki beyin gücü çok iyi ve bunu dünya alem biliyor. Şimdi müthiş bir saldırı altındayız. Her gün en az iki üç elemanı kaybediyoruz. Kimi toptan yurt dışına gidiyor, kimi ayrılıp yabancı firma için Türkiye’den çalışmaya başlıyor. ABD’de Mc Donald’s çalışanı 3 bin dolar almaya başlamış. Bizim parlak gençlere yılda 100-150 bin dolar veriyorlar. Kurlar böyle olunca bu parayı biz veremiyoruz. Hepsi gidiyor. Bu sadece bizde değil, bilgi veya beceri gerektiren tüm sektörlerde böyle. Yakında burada kimse kalmaz.”

Yani anlayacağınız sadece tıp doktorları değil kaybettiğimiz.

Giderek parlak olan her şeyi kaybediyoruz.

Bunun adına da politika diyoruz.

Sana 105 milyona olur

Hayli zengin bir arkadaşım var.

Aynı zamanda otomobil delisi.

Varını yoğunu otomobillere yatırır desem yeridir.

Dün sabah heyecanla aradı.

“Abi duydun mu Mercedes Maybach S600 Pulmann Guard’ın fiyatı 34 milyon TL imiş. Ben çok daha pahalı olduğunu zannederdim. Euro daha artmadan bir tane ısmarlamak lazım. Mercedes’te senin tanıdık vardır” dedi.

Güldüm.

Anladım ki, çok zengin olmak için çok zeki olmak gerekmiyor.

Gazetede okumuş belli ki, ucuz zannediyor.

34 milyon TL’ye Mercedes Maybach Pulmann Guard alabileceğini düşünüyor.

“Oğlum aptal mısın tipin mi öyle, o fiyata o aracı alabilir misin hiç!” deyince “Koskoca milletvekili söylemiş. Nasıl alamam. Tabii ki, alırım” dedi.

Hadi gel de anlat ona bu fiyatın vergisiz fiyat olduğunu. Türkiye’deki motorlu taşıtlar alım satım vergi oranları ile fiyatın ucuz olmaktan çok uzaklaşacağını.

Yine de anlatayım dedim.

“Bak evladım. O fiyat Almanya fiyatı. Türkiye’de o fiyata alamazsın” dedim.

“Türkiye’de kaç olur?” diye sordu heyecanla.

Aptala anlatır gibi anlattım.

“Bak kardeş bahsettiğin otomobilin, yani Mercedes S 600 Pulmann Guard’ın vergisiz Almanya satış fiyatı yaklaşık 1 milyon 500 bin avro. Tamam mı?”

“Tamam Abi.”

Gel şimdi vergileri hesaplayalım.

“Bunun motor hacmi 2 litrenin üzerinde mi?”

“Güldürme abi beni. Tabii ki, üzerinde 12 silindirli. 5 litre falan”

“Ulan çocuklarının kaçınıcı sınıfta olduğunu bilmezsin. Bildiğin şeye bak. Motor 2 litrenin üzerinde olduğuna göre bunun ÖTV oranı yüzde 220. Çarp 1 milyon 500 bini 2,20 ile.”

“Kolay abi. 3 milyon 300 bin yapar.”

“Tamam ÖTV’sini bulduk. Şimdi otomobilin fiyatı olan 1 milyon 500 bin ile ÖTV’si olan 3 milyon 300 bini topla.”

“Topladım abi. 4 milyon 800 bin.”

“Bak görüldüğün kadar salak değilsin. Şimdi buna KDV’yi ekleyeceğiz.”

“ÖTV”nin de mi KDV’si var abi.”

“Var tabii.”

“Abi verginin vergisi mi olur!”

“Ulan salak olmaz mı, şimdiye kadar aldığın onca otomobilde böyle olmadı mı?”

“Ne bileyim abi. Ben vergi mergi sormuyorum ki. Fiyat soruyorum. Uyarsa alıyorum. Vergi işlerini sevmem abi.”

“Sev sevme. Hesaplayalım.”

“Peki abi onun oranı ne?”

“Yüzde 18 de KDV var. Şimdi 4 milyon 800 bin avroluk fiyatı 1,18 ile çarp.”

“Abi onu kafadan çarpamam. Hesap makinası alayım. Tamam çarptım. 5 milyon 664 bin etti.”

“Tamaaaaam. Şimdi Mercedes S600 Pulmann Guard’ın Türkiye’deki fiyatını bulmuş oldun. Şimdi onu da bugünkü kur ile çarp.”

“Abi benimle dalga geçiyorsun ama senin da kafa az çalışıyor galiba.”

“Niye evladım?”

“Abi Türkiye’de bugünkü kur diye bir şey yok. Bu dakikadaki kur diye bir şey var. Mesela şu anda 18,57.”

“Uzatma. Ukalalık yapma. Çarp işte...”

“Hemen çarpıyorum abi. 105 milyon 180 bin TL tuttu.”

20.12.2021

“Evet evladım. Senin 34 milyon TL’ye alırım diye heveslendiğin otomobilin fiyatı senin gibi sıradan vatandaşa 105 milyon TL. Varsa paran borazancıbaşı sensin.”

“Yapma be abi. Hayallerimi yıktın...”

“Ulan hıyar. Milyonlarca gencin ne hayallerini yıktılar. Senin otomobil hayalin yıkılsa olur. Yıkıl karşımdan” deyip telefonu kapattım.

Logo değil vergi önemli

TOGG yeni logosunu tanıttı.

Çok ilgimi çekmedi. Çok da önemsemedim.

Aşırı sıradan buldum.

Firmanın teknoloji vaadini barındıran, çok boyutlu bir logo beklerdim.

Öyle olmamış.

Mühim de değil.

Değişir.

Ama mühim olan bir şey var.

Vergi.

TOGG’un lansman tarihi yaklaşırken, CEO Gürkan Karakaş’ın ısrarla vurguladığı hususta bir gelişme yok.

Elektrikli araç vergisi hala ve hala çok yüksek.

En alt modeli 200 HP olacak olan TOGG’un araçları yüzde 60’lık vergi dilimine giriyor.

Yani TOGG bir aracı 40 bin avroya mal etse, aracın satış fiyatı 1 milyon 180 bin TL olacak.

20.12.2021

Bu böyle bir araç için rekabetçi bir fiyat değil.

Türkiye’de bu fiyatla TOGG’un yüksek satış rakamları yakalaması mümkün olmaz.

Kendi pazarında yüksek satış yapamayan bir aracın uluslararası piyasadaki şansı daha da düşük olur.

Şimdi değil belki ama TOGG’un yollara çıkmasına az zaman kala bu vergi meselesini halletmek lazım.

Yoksa yazık olur canım otomobile.

Koskoca fabrikayı Elon Musk’a vermek zorunda kalırsınız.

NE ZAMAN ADAM OLURUZ?

Yeniden yapması en zor olanın yıkılan hayaller olduğunu anladığımız zaman.